

Tns ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ

ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ και προβληματισμοί που σηματοδοτούν αναζητήσεις για εκσυγχρονιστικά μέτρα στον χώρο της δικαιοσύνης, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στον ρόλο της αλλά και στη θεσμική αποστολή της, συντελούνται από καιρό στους κόλπους της και ήδη απασχολούν το κυβερνητικό επιτελείο, και μάλ

ιστα στο πιο υψηλό επίπεδο καθώς συνδέονται ευθέως με τη δυνατότητα της δικαιοσύνης τα προσεχή χρόνια να λειτουργεί με όρους σύγχρονους, που υπογράφονται από τους καιρούς αλλά και από την αναγκαιότητα για ευρωπαϊκή σύγκλιση σε όλους τους τομείς. Στα ανώτατα δικαστήρια της χώρας, κυρίως όμως στον Αρειο Πάγο, αναπτύσσονται προβληματισμοί για την ανανέωση του δικαστικού σώματος

και τις προαγωγές των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών στο πλαίσιο των αναζητήσεων για μια δικαιοσύνη αποτελεσματική αλλά και ουσιαστική. Οι προβληματισμοί οι οποίοι αναπτύσσονται από κορυφαίους παράγοντες της δικαιοσύνης ήδη απασχολούν κυβερνητικούς παράγοντες καθώς εντείνονται όσο ο χρόνος περνά και οι προαγωγές σε όλες τις βαθμίδες της δικαιοσύνης πληθαίνουν.

■ Συζητείται ρύθμιση που θα παρακάμψει τον σκόπελο της επιτηρίδας. Τι θα προτείνει ο κ. Σ. Κοσμίδης στον Πρωθυπουργό

Κατ' επιλογή προαγωγές δικαστικών

Πρωθεταιίνο νομοσχέδιο για αύξηση θέσεων σε όλες τις βαθμίδες της δικαιοσύνης

Οι υπηρεσιακές μεταβολές στο δικαστικό σώμα αποφασίζονται κάθε χρόνο στο τέλος Ιουνίου από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (το ανώτατο όργανο διοίκησης της δικαιοσύνης που αποφασίζει ό,τι σχετίζεται με μεταβολές, προαγωγές και τοποθετήσεις δικαστών και εισαγγελέων).

Η θέση των δικαστικών αλλά και των εισαγγελέων στη δικαστική επιτηρίδα, που αποτελεί τα τελευταία χρόνια το μοναδικό κριτήριο για τις προαγωγές και τη στελέχωση της δικαιοσύνης, εκτιμάται ότι έχει οδηγήσει σε στρεβλώσεις τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος και έχει δώσει τη δυνατότητα σε δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς που δεν διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα να αναρριχώνται στη δικαστική ιεραρχία, δίχως ωστόσο να μπορούν ουσιαστικά να αποδώσουν.

Παράλληλα σπερνται της δυνατότητας αξιολόγησης δικαστικών και εισαγγελέων να παραγάγουν έργο, να συμβάλουν στην απονομή της δικαιοσύνης και να δώσουν νέα πνοή στη λειτουργία της. Η δικαστική επιτηρίδα, άλλωστε, όπως σχολιάζαν δικαστικοί κύκλοι, «ως μοναδικό κριτήριο προαγωγών, δεν είναι λίγες οι φορές που έχει οδηγήσει ακόμη και δικαστικούς – δυοτρίγους υπάργους και τέτοιες περιπτώσεις, έστω και αν είναι λίγες –, παντελώς ακατάλληλους για διάφορους λόγους, υψηλά στη δικαστική ιεραρχία, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να αποφασιστεί στη συνέχεια η απομάκρυνσή τους».

■ Διευκολύνεται η εξέλιξη

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται δικαστική λειτουργός που απελύθη προορθώς με απόφαση της

Ολμέλειας του Αρείου Πάγου για λόγους προφανείς (είχε ως και πέντε αδικήματα διαπράξει), η οποία όμως είχε ήδη διανύσει 21 χρόνια δικαστικής καριέρας και είχε φθάσει στον βαθμό του εφέτη, δίχως να διανοηθεί κανένα, όπως σχολίαζε ανώτατη δικαστική πηγή, «επί τόσο χρόνια να της κόψει τον δρόμο, μια και δεν έκανε για δικαστής...».

Η επιτηρίδα, η οποία παλαιότερα διασφάλιζε – και τώρα ως έναν βαθμό διασφαλίζει – τους δικαστικούς και τους εισαγγελικούς λειτουργούς από τυχόν αυθαιρέσεις, εκτιμάται ότι πια δεν αποτελεί την πανάκεια για την εξέλιξη τους ούτε συμβάλει στην επιβράβευση των ικανών και των φιλότιμων, οι οποίοι έτσι κι αλλιώς προδύγονται δίχως διάκριση από εκείνους που δεν διαθέτουν τα απαραίτητα για έναν δικαστή ή εισαγγελέα προσόντα.

Η δικαστική επιτηρίδα άλλωστε έχει από χρόνια μπλοκάρει – δικαστές και εισαγγελέες μένουν στον ίδιο βαθμό ανεξαρτήτως άλλων δυνατοτήτων ή προσόντων – και από καιρού εις καιρόν το υπουργείο Δικαιοσύνης επιπλέον να βελτώνει την κατάσταση της στασιμότητας δίνοντας νέες θέσεις. Ηδη ο υπουργός Δικαιοσύνης κ. Φ. Πετσάλνικος στο νομοσχέδιο που έχει ήδη έτοιμο με μέτρα – πολλά και σημαντικά – για ταχύτερη απονομή της ποινικής δικαιοσύνης κάνει γενναία αύξηση των θέσεων σε όλους τους βαθμούς (από πρωτοδική ως και πρόδρομο Εφετών και στις εισαγγελείς αντίστοιχα) σε μια προσπάθεια να διευκολυνθεί η εξέλιξη των δικαστών και να αντιμετωπισθούν τα αρνητικά αποτελέσματα της στασιμότητας.

Η αύξηση ωστόσο των θέσεων, όπως δήλωσε μιλώντας στο «Βήμα» ανώτατη δικαστική πηγή, «δεν λύνει

Ο υπουργός Δικαιοσύνης κ. Φ. Πετσάλνικος (αριστερά) έχει ήδη έτοιμο το νομοσχέδιο για γενναία αύξηση των θέσεων δικαστικών ενώ ο κ. Σ. Κοσμίδης προτείνει την παρακάμψη της επιτηρίδας για τις προαγωγές

από μόνη της το πρόβλημα καθώς και πάλι η επιτηρίδα είναι εκείνη που καθορίζει τις προαγωγές και την εξέλιξη των δικαστών». Έτσι, ανεξαρτήτως των θέσεων που κατά καιρούς δίδονται, η πρακτική που εφαρμόζεται παγίως και διαρκώς τα τελευταία χρόνια, το να αποτελεί δηλαδή η επιτηρίδα το μοναδικό ή πάντως το βασικό κριτήριο προαγωγής και εξέλιξης ενός δικαστικού, έχει επιφέρει ήδη αρνητικά και εμφανή προβλήματα στη λειτουργία της δικαιοσύνης.

Όπως υποστηρίζουν ανώτατοι δικαστικοί που παρακολουθούν τα τεκταινόμενα και την πορεία της δικαιοσύνης, «ικανοί δικαστές και εισαγγελέες μένουν στάσιμοι επί χρόνια στον ίδιο βαθμό και κάποιος είναι λογικό να απογοητεύονται και να αδρανοποιούνται, ενώ άλλοι προωρούν και εξελίσσονται απλώς και μόνο επειδή διαθέτουν όχι ικανότητες ή προσόντα, αλλά θέση στη δικα-

στική επιτηρίδα». Και σε όλα αυτά, πρόσθετε η ίδια πηγή, «αρκετά να επισημανθεί και το γεγονός – χρόνια το ζούμε πα στον Αρειο Πάγο – ότι έχει στεγνώσει η δεξαμενή των αρίστων ή των καλύτερων που φθάνουν στα υψηλά κλιμάκια της δικαστικής ιεραρχίας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να στελεχωθεί με αξιόλογους το ανώτατο δικαστήριο της χώρας».

Ως παράδειγμα ανέφερε τον πρόεδρο της δίκης για τη 17η κ. Μιχ. Μαργαρίτη, ο οποίος κατά κοινή ομολογία είναι από τους πλέον ικανούς δικαστικούς αλλά έχει παραμείνει στον βαθμό του προέδρου Εφετών και είναι αμφίβολο αν και τον προσεχή Ιούλιο (εφέτος ή του χρόνου) θα προλάβει να περάσει έστω το κατώφλι του Αρείου Πάγου – είναι ήδη 64 χρόνων. Δηλαδή συνταξιοδοσιέται σε τρία χρόνια από σήμερα, αν τυχόν προαχθεί. Βεβαίως συνάδελφοί του με πρόσβαση στην επιτηρίδα και με ελάχιστα

προσόντα ενδεχομένως – οι περιπτώσεις άπειρες – έχουν φθάσει πριν από χρόνια στο ανώτατο δικαστήριο...

■ Συγκεκριμένες αλλαγές

Με δεδομένες τις δυσλειτουργίες στο σύστημα εξέλιξης των δικαστικών με βάση την επιτηρίδα, κορυφαίοι παράγοντες από τον χώρο της δικαιοσύνης έχουν διαμηνύσει στην κυβέρνηση τη θέση τους να ψηφιστεί νομοθετική ρύθμιση που θα διευκολύνει τις κατ' επιλογήν προαγωγές. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, εκ των στενότερων συνεργατών του Πρωθυπουργού, κ. Σωκράτης Κοσμίδης, ο οποίος γνωρίζει όσο ελάχιστοι τον χώρο της δικαιοσύνης και τα προβλήματά της, έχει δεχθεί τα επιχειρήματα των ανώτατων δικαστών και φέρει τον ένθετο υποστηρικτή της ρύθμισης, την οποία αναμένεται σε χρόνο εύθετο να θέσει υπόψη του Πρωθυπουργού, ο οποίος εκδηλώνει πάντα ενδιαφέρον για τον εκσυγχρονισμό στον χώρο της δικαιοσύνης και για την αποτελεσματική λειτουργία της.

Πάντως το θέμα συζητείται και προβληματίζει. Ηδη δικαστικοί λειτουργοί έχουν προχωρήσει σε επεξεργασία ρυθμίσεων προτεινόμενων συγκεκριμένων αλλαγών στον Οργανισμό των Δικαστηρίων – είναι ο νόμος που καθορίζει το πλαίσιο για τη λειτουργία της δικαιοσύνης στα σύνολα της – και μάλιστα ρυθμισμένες επεξεργασμένες και στις λεπτομέρειές τους. Ο γνώμονας αυτών των αναζητήσεων που ενδεχομένως συντόμως να μορφοποιηθούν είναι: δικαιοσύνη σύγχρονη, γρήγορη, αποτελεσματική, προς όφελος των πολιτών και των θεσμών.